

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה

מאמר

אהל קדושים

מיועד לאברכים נשואים בלבד

ובו יובאו בע"ה

מאמרי חיזוק והתעוררות

(כולל המצות עשה ולא תעשה)

על חיוב הנהגת הקדושה הצריכה להיות
בביתו ואהליו של בן תורה ואיש הישראלי,
וכן עצות והדרכה להנ"ל.

וכן יובאו בו בע"ה, כמה הנהגות אמיתיות

לחיי הקדושה הנוהגים בבית

ממון הגאון רבי אהרן יהודה ליב שטינמן שליט"א

ומרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א

אשר מתפרסמים בהסכמתם במאמר זה.

מהדורה שניה

שנת כ"ע קדוש אתה לה' אלקיך (תש"ס)

מיטלזקל זאג

זאגט מיטלזקל זאגט

זאגט מיטלזקל זאגט

זאגט מיטלזקל זאגט

(זאגט מיטלזקל זאגט)

זאגט מיטלזקל זאגט
זאגט מיטלזקל זאגט
זאגט מיטלזקל זאגט
זאגט מיטלזקל זאגט

זאגט מיטלזקל זאגט

זאגט מיטלזקל זאגט

זאגט מיטלזקל זאגט

זאגט מיטלזקל זאגט

זאגט מיטלזקל זאגט

כל הזכויות שמורות

בכל עניני הקונטרס נא לפנות

טלי 03-5743434

קונטרס זה

**יוצא לאור בע"ה בהסכמתם
ועל פי הדרכתם והנחיתם של**

מרן הגאון רבי אהרן יהודה ליב שטינמן שליט"א

ומרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א

**אשר הורו לכתוב זאת בשמם
בתורת הסכמה.**

מאמר אהל קדושים הקדמה

א"ה, הנה אף על ששורת הדין נותנת להקדים ולכתוב במעלתו ושבתו של המאמר שלפנינו, כנהוג בכל הוצאת ספר חדש לאור עולם. אבל במאמר זה יראה הרואה שדבר שפתיים אך למחסור, כי הנושאים שבו הם בבחינת חיי נפש והראש והראשון לכל הנהגת בית והקמת בית בישראל, וכל מבין רואה שענינים ונושאים אלו המדוברים כאן, חובה גמורה היא לכל בר ישראל לדעת אותם, וקל וחומר לבן תורה ותלמיד חכם, כי בידיעת והנהגת דברים אילו תלוים הצלחתו, והצלחת ביתו, והצלחת זרעו ויוצאי חלציו, כידוע וכמפורסם בכל ספרי חז"ל הקדושים ראשונים ואחרונים, וכמבואר גם קצת בתוך המאמר בע"ה (*). ועל כן פשוט הוא, שחובה גמורה על כל אחד להציב בתחילת דרכו והנהגתו בתוך ביתו, את ידיעתם וחומרתם של נושאים אלו המובאים כאן בע"ה, וגם בכדי שיוכל להודיע דרכים אלו ולהדריך בהם בע"ה את בניו הנושאים.

וכאן מקום אתי לקוד ולהודות להני מלכי רבנו, מרן הגאון רבי אהרן יהודה ליב שטיינמן שליט"א ומרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, שנועצתי אתם הרבה על ענינים אלו, וענותם תרבני שהקדישו לי הרבה מזמנם היקר, לברר ולענות על כל השאלות והספקות שהיו בעת כתיבת המאמר, וגם שמעתי מהם כמה הנהגות למעשה שהם ההנהגה האמיתית הראויה לבן תורה, ונחוץ לפרסמם בע"ה, ומובאים כאן בשמם.

(*) ובפרט בהתקדשות בשעת העונה עצמה תלוי עיקר עתיד ילדיו אם יהיו בנים צדיקים וטובים או ח"ו לא, וכמו שכבר הרחיב בזה מאד הרמב"ן בספרו "דעת הקדושה". ועין גם מה שהוסיף על זה הראי"ז מרגליות זצ"ל בהקדמתו לדעת הקדושה להרמב"ן בדברים נפלאים ומעוררים, ובין היתר כתב "בעת העונה חיל ורעדה יאחזו, בהעלות על לבם כי באלו הרגעים תלויים ועומדים כל עתיד תולדותיהם כל ימי חייהם בתכונת נפשם" עיי"ש עוד.

ויהי רצון שימים על ימי מלך תוסיף ועוד רבות בשנים ימשיכו להדריכנו ולהנהיגנו בתורה ויראה, בעצה ותושיה, מתוך בריאות הגוף ושלוש, עד ביאת הגואל אמן.

ונסיים בהודאה לשי"ת על כל החסד והטוב אשר גמלנו ועזרנו להוציא לאור מאמר זה. ותפילה וצעקה לעתיד לבא שיהי רצון שמאמר זה יהיה לתועלת אמיתית להוגים בו, להנהיג את ביתנו בדרך התורה האמיתית כפי רצונו יתברך, ונוכה לידבק בו יתברך בקדושה ובטהרה, וישרה שכינתו בתוכנו ובתוך ביתנו ובתוך כל כלל ישראל בבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

ובאשר לגוף המאמר שלפנינו, מאמר זה לקוח הוא ביסודו מתוך הקונטרס "אהל קדושים", שיצא לאור בעזרת ה' יתברך לפני כמה שנים לאברכים בלבד, שענינו היה לעורר ולחזק בעזרת ה' על שמירת הקדושה, ובו הובאו מאמרי חז"ל רבים ונפלאים על מעלת הקדושה שהיא קשורה בקשר אמיץ להצלחת למוד התורה, והם תרין רעין דלא מתפרשין זה מזה כלל, ושכל שלמות הצלחת האדם בעולם ותכלית חייו הוא למוד התורה ושמירת הברית קודש. ועוד מאמרים ועצות וחזוקים לכל זה בעזרת ה'. ואחר כך בהתיעצות עם מרן הגאון רבי אהרן יהודה ליב שטינמן שליט"א ומרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, הוצאנו מהדורה מיוחדת מהקונטרס הזה בעריכה מחודשת שיהיה ראוי גם לאברכים וגם לבחורים, וקראנו שמו של הקונטרס הזה "תפארת בחורים", והוא למעשה היה העתק מהקונטרס אהל קדושים בתוספת מרובה בעזרת ה', מלבד מאמר זה שלפנינו שהשמטנו מהקונטרס תפארת בחורים כי מאמר זה מיועד לאברכים נשואים בלבד. ומכיון שרבים הם אשר מבקשים וחפצים להשיג גם מאמר זה, על כן חזרנו להדפיס מאמר זה 'אהל קדושים' המיועד לאברכים בלבד (בעניני קדושת הברית) בתוספת מרובה על הקודם, בקונטרס מיוחד בפני עצמו. ומאמר זה שלפנינו הוא למעשה השלמה לקונטרס תפארת בחורים המיועד לאברכים ולבחורים (וכדאי להשיגו כי היה לחזק רב בעי"ה, כפי ששמענו הרבה בחסדי השי"ת). ויהי רצון שיהיה לתועלת בעזרת ה' יתברך לנו ולאחרים.

והשם יתברך יעזרנו על דבר כבוד שמו אמן.

מאמר

אהל קדושים

והוא סובב על הפסוק (ריש פרשת קדושים) "קדושים תהיו כי קדוש אני" ופירש הרמב"ן שם פסוק זה, שלא יהיה האדם נכל ברשות התורה (ומובאים דבריו להלן בעזרת ה'). וכו' מלוקט מהשולחן ערוך ורבותינו הראשונים על גודל החיוב שעל האדם, להתנהג בביתו בקדושה וצניעות, וגם יבואו כמה מהמצוות עשה ולא תעשה התלויים בזה, וקצת מאמרי חזוק והתעוררות בענינים אלו בעזרת ה'. וגם לאלה שרוב הדברים ידועים להם, אבל מכיון שאינם עומדים תמיד נגד עיניו של האדם, והם גם מהדברים הצריכים חיזוק והתעוררות תמידית, על כן תמיד טוב החזרה והשנון על דברים אלו. וטוב לעיין ולהתבונן במאמרים אלו כליל מצוות עונה כדי לעורר לבו, וכמו שכתב הרמח"ל ב"דרך עץ חיים" וזה לשונו: "ואין דבר מחליש הנשמה לפני היצר כחסרון הידיעה, ואם היתה הידיעה רחבה ועומדת על לב בני האדם לא היו חוטאים לעולם, (אך) [אך] לא היה היצר קרוב אליהם ושולט עליהם כמו שאינו שולט במלאכים" ע"כ ע"ש. וכן מבואר בספרים הקדושים כי התבלין נגד היצר הרע, הוא תוכחת מוסר חז"ל הקדושים (ומובא זאת גם במשנה ברורה סימן א' ס"ק י"ב). ובמיוחד יועיל מאמר זה בעזרת ה' יתברך לחתנים צעירים.

א. כתב השולחן ערוך באבן העזר סימן כ"ה סעיף ב' וזה לשונו: ולא ירכה בתשמיש להיות מצוי אצלה תמיד, שדבר זה פגום הוא מאד

ומעשה בורות הוא. אלא כל הממעט בתשמיש הרי זה משוכח. ובלבד שלא יבטל עונה^א אלא מדעת אשתו. ואף כשישמש בשעת העונה לא יכוין להנאתו, אלא כאדם הפורע חובו שהוא חייב בעונתה, ולקים מצות בוראו בפריה ורביה, ושיהיו לו בנים עוסקים בתורה ומקימי מצוות בישראל. ויהיה צנוע מאד בשעת תשמיש.

ב. ובשלחן ערוך אורח חיים סימן רל"א "שכל כונותיו יהיו לשם שמים" כתב וזה לשונו... וכן בתשמיש האמורה בתורה, אם עשה להשלים תאותו או להנאת גופו הרי זה מגונה... אלא יתכוין שיהיו לו בנים לעבודת בוראו, או שיתכוין לקים מצות עונה, כאדם הפורע חובו. ועתה נמנה בעזרת ה' כמה מהמצות עשה ולא תעשה, שחיי הקדושה בבית מחויב מהם.

ג. כתוב בתורה ריש פרשת קדושים "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם". וכתב הרמב"ן שם בבאור מצוה זו וזה לשונו: והענין כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים, והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, אם כן ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזימת אשתו, והנה יהיה נבל ברשות התורה. לפיכך בא הכתוב אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות, וימעט במשגל, כענין שאמרו שלא יהיו תלמידי חכמים מצויין אצל נשותיהן כתרנגולין, ולא ישמש אלא כפי הצריך בקיום המצוה ממנו. ע"כ, ועין שם עוד בדבריו הקדושים.

^א וזמן מצות העונה עיין בשו"ע סי' ר"מ סעיף א', ובבאור הלכה שם בד"ה ת"ח.

ועולה מזה שמי שחס ושלום כן שטוף כהנ"ל, הרי הוא מבטל ועובר על מצות עשה דאורייתא של "קדושים תהיו"² (ועין רכנו יונה בשערי תשובה שער ג' אות י"ז שמנה את מעלות הקדושה בין המעלות העליונות שנמסרו במצות עשה).

ובמעלת הקדושה שאנו מתנהגים בה, בזה זכינו שבחר בנו השם יתברך להיות מיוחדים לו לעמו ונחלתו, ונבדלים אנו משאר העמים אשר הם שקועים בטומאה, ונוהרים אחר זוהמת תאוות עולם הזה. ועל כן נצטוינו בתורה כמה וכמה פעמים על חיוב הקדושה כידוע (וכמה מהפסוקים על זה, מנה אותם הראשית חכמה בתחלת שער הקדושה עין שם) וכמו שגם נאמר (פרשת ראה, רביעי') "כי עם קדוש אתה לה' אלקיך, ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה". ובזה אנו גם נעלים ומרוממים מעל כל הגוים, וכמו שכתוב (פר' כי תבא, שלישי') "ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לטהלה ולשם ולתפארת, ולהיותך עם קדוש לה' אלקיך כאשר דבר".

ד. ועוד מצות עשה שגם על ידה אנו מחויבים ונצטוינו על הנהגת הקדושה בתוך הבית, היא מצות "את ה' אלקיך תירא", וכמו שכתב הבאור הלכה בסימן א' בד"ה "הוא כלל" בבאור השש מצוות התמידיות שלא יפסק חיובן מעל האדם אפלו רגע כל ימיו (וכל זמן וכל

² עיין ספר חרדים פרק כ' שכתב שקדושים תהיו הוא מצות עשה מתרי"ג מצוות לגאון ורכנו שלמה ׳ גבירול. ועיין הערה בעמוד ׳ מדברי הגר"א, שגם לראשונים שלא מנו מתרי"ג מצוות הוא דאורייתא גמור, שהתרי"ג הוא רק שורשים עי"ש.

רגע שיחשוב בהם, קיים מצות עשה, ואין קץ למתן שכר המצוות עין שם), וזה לשונו במצוה החמישית: להיות יראת ה' יתברך על פניו תמיד לבלתי יחטא, ועל זה נאמר "את ה' אלקיך תירא". ומי שבא דבר עבירה לידו, חיב להעיר רוחו ולתת אל לבו באותו הפרק, שהקדוש ברוך הוא משגיח בכל מעשי בני אדם אף אם יהיו במחשך מעשיהם, וישיב להם נקם לפי רוע המעשה, וכדכתיב "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'" וגו' עד כאן לשונו.

ולפי זה, אדם שאינו שומר עצמו בקדושה וצניעות ופרוץ בענינים אלו חס ושלוש, מלבד מה שעובר על מצות עשה הנ"ל של "קדושים תהיו", גם מבטל ועובר על מצות עשה זו של "את ה' אלקיך תירא".

ומאידך אם שומר עצמו בקדושה כראוי לאיש הישראלי, אז זוכה לקים בפועל מצות עשה זו, וכמו שכתב ספר יראים בתחלת ספרו וזה לשונו: ...וגדולה היא מצות יראת ה', שהרי אדם יכול לקימה אלף פעמים ביום, שבכל שעה ורגע שהוא זוכר את המצות, וחרד לבו עליהם (ר"ל, לקיים אותם), קיים "את ה' אלקיך תירא". עד כאן לשונו.

ה. ועוד מצות עשה מדאורייתא, מקיים הירא ה' הנ"ל הנזהר בקדושה וצניעות בתוך ביתו, כראוי לאיש הישראלי מזרע הקודש, והיא מצות "והלכת בדרכיו" (פרשת כי תבא, שיש) שזו מצות עשה להדמות אליו יתברך (חרדים פרק טו' אות י"ח ממנין תרי"ג). וכפי שמבאר הרמב"ם בפרק א' מהלכות דעות, הלכה ה'-ו' את פירושה של מצוה זו, וזה

לשוננו: כך למדו בפרוש מצוה זו (של "והלכת בדרכיו") מה הוא נקרא חנון אף אתה היה חנון. מה הוא נקרא רחום אף אתה היה רחום. מה הוא נקרא קדוש אף אתה היה קדוש. ועל דרך זה קראו הנביאים לאל בכל אותם הכנויין ארך אפים ורב חסד צדיק וישר תמים גבור וחזק וכיוצא בהן, להודיע שהן דרכים טובים וישרים, וחיב אדם להנהיג עצמו בהן ולהדמות אליו כפי כחו. עד כאן לשון הרמב"ם.

והנה מפורש בדבריו הקדושים, שבמצוה זו כלול להדמות אליו יתברך ולהיות קדוש כמותו, וזה מצות עשה בפני עצמה של "והלכת בדרכיו", מלבד המצות עשה הנ"ל [לעיל אות ג'] של "קדושים תהיו".

ו. ועוד מצות עשה דאורייתא מקים הנזהר בקדושה וצניעות בביתו, והיא "ובחרת בחיים", וכמו שכתב ספר חרדים בפרק ט' אות כ' וזה לשוננו: כתב רבנו יונה (שער ג' אות י"ז): מעלות רבות נמסרו לנו במצות עשה, מעלת הבחירה מצוה אחת, שנאמר (פר' נצבים, שביעי) "ובחרת בחיים". ובכל עת שמזדמן לאדם איסור או ספק איסור והוא פורש, מקים מצות עשה זו (ממנין תרי"ג לרבנו יונה) עד כאן לשוננו עי"ש עוד. וממילא גם שהכובש את יצרו להתנהג בקדושה וצניעות, ואינו הולך שולל אחר פיתויו של היצר הרע, מקים מצות עשה זו של "ובחרת בחיים". ומה עוד בדבר זה של קדושת הברית קודש, שהוא בעיקר בבחינת "חיים" לאדם, כי בשמירת וקדושת הברית תלוייה כל תכליתו והצלחתו של האדם בימי חייו, וכל שלימותו האנושית הן

בעולם הזה והן בעולם הבא, כפי שכבר בארנו בעזרת ה' בהקדמה לקונטרס תפארת בחורים, ובמאמר א' שם, עי"ש.

א"ה, ואגב כדאי כאן להוסיף, כי באמת על פי התיעצות עם גדולי ישראל שליט"א, היות שקונטרס תפארת בחורים הינו מיועד לקריאה גם לבחורים, לכן לא כתבנו שם את כל גודל חומרת קדושת הברית והתלוי בזה, בכדי לא לגרום לבחור לעצבנות ומתח בדבר שיכולים להזיק כידוע, אבל אותם שכבר נשואים ב"ה, צריכים לדעת כי הדברים חמורים יותר, והוא, כי מפורש בספרים הקדושים, שכמעט כל מה שעובר על האדם בימי חייו בעולם הזה, הן בהצלחה ועליה רוחנית, והן בעניניו הגשמיים, כמו בריאותו ובריאות ילדיו ובני ביתו, ועניני פרנסתו ושלום ביתו, והן כל שאר המאורעות והמצבים שעוברים עליו בחיים, ובכל יום ויום ממש, הכל תלוי ונפעל לפי מה שנוהר הוא בשמירת הברית קודש, כי זה היסוד ועמוד התווך של כל חיי האדם בעולם הזה. וגם כשדברתי עם מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ' שליט"א בענינים אלו, אמר לי, חבל שלא יודעים שהרבה מעוגמת הנפש שעובר על האדם בחיים, ובריאות ילדיו וכדומה, הכל תלוי בשמירת הברית ושמירת העינים והמחשבה, שאם היה נזהר בזה, היה ניצל ונשמר מכל דבר ופגע רע בעזרת ה', הוא וילדיו וכל משפחתו, והיה חוסך מעצמו הרבה צער ועוגמת נפש בעזרת ה'. ועל כן הנוהר בשמירת הברית קודש בכל הפרטים, הן שמירת העינים והמחשבה, והן בשמירת הקדושה בבית עם בני ביתו, הוא

באמת בוחר ב"חיים".¹ ויהי רצון שיזכנו השם יתברך לשמירת הברית קודש בשלימות אמן.

ז. עין בביאור הלכה סימן א' בד"ה "הוא כלל", שהביא מספר החינוך שש המצוות התמידיות שלא יפסק חיובן מעל האדם אפלו רגע אחד כל ימיו. וכתב בבאור המצוה הששית (והוא ב"חינוך" מצוה שפ"ז) וזה לשונו: שלא נתור אחר מחשבת הלב וראית העינים, שנאמר "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", ואמרו חכמים... ואחרי עיניכם זו זנות... ובכלל זנות הוא, מי שרודף אחר תאוות העולם מבלי שיכוין בהם כלל לכונה טובה, כלומר, שלא יעשה אותם כדי שיעמוד בריא ויוכל להשתדל בעבודת בוראו, רק כוונתו תמיד להרבות תענוגים גדולים לנפשו. עד כאן.

ולפי זה, אדם המתנהג בביתו תמיד אחר תאוותיו והנאותו, עובר על לאו של "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

ח. כתב רבנו יונה ב"שערי תשובה" שער ג' אות כ"ז וזה לשונו: מן האזהרות התלויות בלב: "השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך". ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל מקום שנאמר השמר פן ואל, הרי זה לא תעשה. הוזהרנו בזה לזכור את השם יתברך בכל עת. וחיב אדם

¹ ורמז ואסמכתא לזה בע"ה, הוא בפסוק (מלאכי ב') "בריתי היתה אתו החיים והשלום", ותיבת "אתו" נדרשת לפניה ולאחריה, דהיינו, שאם "בריתי היתה אתו" שהוא נזהר ושומר ברית קודש, אז- "אתו החיים והשלום", יזכה בע"ה לחיים ושלום בכל דרכיו. [ועיין גם במדרש רבה שה"ש פרשה ז' (עה"פ מה יפו פעמיך וכו' אות ג') שדורשים חז"ל פסוק זה (בריתי היתה אתו וכו') על הברית קודש]

להשתדל לקנות לנפשו תמיד ההנהגות המחויבות מן הזכירה, כמו היראה, והצניעות, וקשוט המחשבות, וטכסיס המדות. עד כאן. ומבואר מזה שאדם שאינו מתנהג בצניעות בביתו, יכול להכשל ולעבור על לאו של "השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך".¹ (והנה מי שהוא נבוך בענינים אלו, ראוי הוא שיעשה רב לעצמו אחד מגדולי ישראל דוקא, להדריכו בנתיבות האמת בקיום מצוה זו. ועיין עוד בענין זה לקמן אות י"ט בע"ה)

והנה בהלכה זו שהבאנו לעיל באות א' וג' מהרמב"ן והשולחן ערוך, שלא להרבות יותר מכפי הראוי, שזה מעשה בורות ופגום הוא מאד וכו' עי"ש, הנה מלבד חיוב הקדושה ושאר המצוות הנ"ל שיש בזה, גם בריאות גופו של האדם וכוחו וחיייו תלויים בזה, וכמבואר במאמרי חז"ל שנעתיק כעת בעזרת ה'. ובתחילה נקדים את דברי הרמב"ם ז"ל:

ט. כתב הרמב"ם בפרק ד' מהלכות דעות הלכה י"ט, וז"ל: שכבת זרע

¹ ועיין בספר חרדים פרק כ"א (אות ו-ז) שהעתיק את דברי רבינו יונה הנ"ל, וכתב על זה, שלדעת רבינו יונה, הלאו של השמר לך וכו', הוי לאו גמור מתרי"ג מצוות, לזכור את השם יתברך בכל רגע. וכן כתב גם שם בפרק י"ב (אות נא) עי"ש. וכן מנה לאו זה בעל הלכות גדולות מצוה קע"א. וידועים דברי הגר"א שהביא בספר מעלות התורה, שכל המחלוקת בין הראשונים במנין התרי"ג הוא רק לגבי תרי"ג השורשים של התורה, אבל הלכה למעשה אין נפקא מינה ביניהם, שלכולי עלמא הוי חיוב גמור מדאורייתא. ועיין סוטה דף ה'. לגבי לאו זה. ובענין ה"צניעות" שכתב רבנו יונה עיין ברכות דף ס"ב ע"א שעיקר הצניעות הוא בדברים שבתדרי חדרים יותר מאשר הצנוע בדרכיו עי"ש.

היא כח הגוף וחיייו ומאור העינים, וכל שתצא ביותר, הגוף כלה וכחו כלה וחיייו אובדים. הוא שאמר שלמה בחכמתו "אל תתן לנשים חילך". כל השטוף בבעילה זקנה קופצת עליו, וכחו תשש, ועיניו כהות, וריח רע נודף מפיו ומשחיו, ושער ראשו וגבות עיניו וריסי עיניו נושרות, ושער זקנו ושחיו ושער רגליו רבה, שניו נופלות, והרבה כאבים חוץ מאלו באים עליו. אמרו חכמי הרופאים, אחד מאלף מת בשאר חולאים והאלף מרוב תשמיש. לפיכך צריך אדם להזהר בדבר זה אם רצה לחיות בטובה. עד כאן לשונו.

י. סוכה נב: אמר רבי יוחנן, אבר קטן יש לו לאדם, מרעיבו שבע, משביעו רעב, שנאמר כמרעיתם וישבעו וגו'. ופירש רש"י: "אבר קטן" - גויה גיד. "משביעו" - כתשמיש. "רעב" - גופו חסר כח ורעב לעת זקנה. "שבע" - בכח שלם.

ובסנהדרין קז. פירש רש"י על זה, שהמשביע אברו כתשמיש, רעב ומרבה תאוה.

יא. שבת קנב. אמר רבי יצחק מאי דכתיב "כי הילדות והשחרות הבל", דברים שאדם עושה בילדותו משחירים פניו לעת זקנותו, ופרש רש"י "שאדם עושה בילדותו" - רוב תשמיש. "משחירים פניו" - מתיש כחו.

יב. אֵיתא באבות פרק ו', אחד ממ"ח דברים שהתורה נקנית בהם הוא "במעוט דרך ארץ". ומבאר ה"מדרש שמואל" שהכונה למעוט

תשמיש. ומוסיף ה"תפארת ישראל" שזה ממעט החריצות והזכרון חס ושלום עי"ש.

יג. איתא בספר חרדים פרק מ"ד אות י' וזה לשונו: אל תהיו כסוס כפרד אין הבין (תהלים לב, ט) פירש הרשב"י (בזוהר הקדוש ח"ג מט:)
דעל עת יחוד האדם ואשתו מזהיר, דאל יהיו כבהמות, אלא יכוננו לשם מצוה בצניעות ובקדושה.

יד. איתא בערובין דף ק' ע"ב, על הפסוק (במשלי יט) "ואץ ברגלים חוטא" זה הכופה את אשתו לדבר מצוה (עי"ש פירש"י). ובספרים הקדושים מובא, שפסוק זה כולל גם את אלה שאצים ברגליהם, וממהרים למלאות תאוותם כמו סוס כפרד אין הבין.

טו. על ידי מדת הצניעות זוכה לחכמה שנאמר "ואת צנועים חכמה", ותלמידי חכמים צנועים הם (וכמו שכתוב באבות פרק ו' "והוה צנוע"). ועין בכתובות סב: על ר' עקיבא שהיה צנוע ומעלי, וכמהרש"א שם.

טז. דברי התעוררות למי שמתקשה להתגבר על יצרו: ידע שהיצר לדבר זה הוא רגעי, ומיד אחר כך אין שום זכר לתאוה זו, אלא רק חרטה למה לא התגבר על תאוותו. וקורה גם שהרכוי גורם חולשה לאדם למחרת, וגם על זה מצטער ומתחרט אחר כך למה לא התגבר וכעת צריך לסכול חולשה זאת.

ועוד יזכור (לפי דברי הגמרא והרמב"ם לעיל אות ט' י' י"א) שרוצה את בריאות גופו ומאור עיניו לאורך ימים ושנות חיים, בכדי שיוכל לעבוד את השם יתברך ולעסוק בתורתו הקדושה תמיד.

ועוד יזכור כמה בטול תורה ובטול זמן גורם לו מעשה זה. עוד יזכור מאמר שלמה המלך עליו השלום "ככלב שב על קאו, כסיל שונה באולתו" (משלי כ"ו).

יז. מצוה רבתא לעין בדבריו של הגאון ר' ישעיה אשר זליג מרגליות זצוק"ל בהקדמתו ל"דעת הקדושה" להרמב"ן, מה שכתב בענין ההתקדשות בשעת העונה, דברים המעוררים מאד בעזרת ה'.

יח. ועתה נכתוב שתי עצות בעזרת ה', למי שיצרו תוקפו לרבו וחוסר צניעות וקדושה, ח"ו.

א. אחת הסבות להתקפות תאוות היצר, או הרהורים שאינם טהורים וכדומה, הוא מחמת עיפות, שאז המח אינו רגוע ומיושב, ואין בכחו כל כך לשלוט על הלב, ואז קשה על האדם להשתלט על יצרו, וכמו שרואים בחוש שכאשר קם האדם בבקר אחרי השינה, אז הוא רגוע ומיושב, ותאוות היצר אינם פועלות (וזה הסבה שתמיד למחרת מתחרט האדם על שלא התגבר אמש על יצרו, ואדרבה בבוקר כשהוא רגוע, אז מרגיש וחש הוא שהיצר לתאוה זו בזוי ונמאס, (כפי שכך הוא באמת, וכמו שאמרו חז"ל במסכת שבת, כי יצר זה במהותו הוא בבחינת "חמת מלא צואה"), ועל כן עצה טובה ובדוקה ומנוסה בעזרת ה' לאדם כזה שיצרו תוקפו על תאוה זו, שילך לישון מוקדם בתחילת הערב, עוד לפני

שהעיפות מתגברת עליו, ויקום לעבודת השם יתברך ולימוד התורה השכם בבוקר. (וזה גם רוח גדול מצד עצמו, לעסוק בתורה בהשכמה כשמוחו ולבו צלולים ורעננים.) וזו עצה ותרופה גדולה מאד בעזרת ה' נגד תאוותיו המדומות של היצר הרע, הנובעות מחלישות כח השכל וההכרה, בשעת עיפות. והשם יתברך יעזרנו על דבר כבוד שמו אמן.

ב. עצה נוספת היא, אם הוא יודע בעצמו שהוא פוחד ונזהר מאיסור נדרים שלא לעבור עליהם חס ושלום, אז יכול הוא לנדור בתחלת הלילה נדר, שהוא לא יעשה מעשה זה בלילה הזה, וכן לא יעשה את אותם מעשים ופעולות שאינם צנועים שרוצה להמנע מהם. (שזה הנקרא בפי חז"ל "נדרי זרוזין", שמותר לו לנדור לזרוזי נפשיה שלא לעבור עברה, וכמבואר בשולחן ערוך יורה דעה, סימן ר"ג סעיף ו'). ושאלתי על עצה זו ממרן הגאון רבי אי"ל שטינמן שליט"א, ואמר לי שיכול לנדור כך, ורק שיזהר לנדור על הלילה הזה בלבד, וכן בכל לילה על אותו הלילה בלבד, אבל לא ינדור נדר כזה מלכתחילה לזמן מרובה או לכמה לילות רצופים, שמא יתגבר יצרו עליו ולא יוכל לעמוד חס ושלום, וכמובא בספרים הקדושים שכאשר האדם נודר נדר, אז היצר מפתהו לעבור על נדרו חס ושלום, ולכן ינדור כל פעם לזמן קצר על הלילה הזה בלבד, וכן בכל לילה שאין לו בה מצות עונה. וכאמור לעיל, כל זה הוא רק כאשר מכיר הוא בעצמו שהוא פוחד מאיסור נדר, ולא יבוא לעבור חס ושלום על נדרו מחמת היצר.

יט. מצוה וחובה לפרסם ולהודיע, בהקשר להדרכה שמקבלים החתנים בחיי הקדושה, הגם שמלכתחלה יש לברר היטב על הרב המדריך אם הוא מוחזק כירא שמים גדול וגם ששמש וקבל את ידיעותיו מאחד

מגדולי וזקני מורי ההוראה המופלגים. (ורצוי מאד להתיעץ עם גדולי ישראל למי כדאי לפנות). אבל בהיות שהנסיון מעיד, כי במקרים רבים מאד, ההדרכה הכללית שמקבלים אינה מתאימה לכל אחד בפרטות, כגון שיצרו תוקפו לקולות בחושכו שזה לשם שמים ובין אדם לחברו וכדומה, ויכול על ידי זה חס ושלום להתדרדר בחיי קדושה (ורבים הם בעוונותינו הרבים המתלוננים על כך), בזה חובה עליו להתיעץ עם גדולי ישראל המפורסמים דוקא, על כל פרט הטעון תקון אצלו בחיי הקדושה, ולקבל מהם הדרכה ברורה המתאימה לו בפרטות. והבטיחו חז"ל "כל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל". (מדרש תנחומא סוף פרשת שמות).

ושמעתי ממרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, וממורנו הגאון רבי נסים קרליץ שליט"א, שצריך לזהר מאותם קלי דעת (ומהם גם המתעטפים באצטלא דרבנן) המכנים עצמם "מדריכים לחתנים" שהם נותנים הדרכה (כביכול) לשלום בית על ידי עצות שונות ומשונות הגובלות בהנהגת פריצות ומעשים שפלים שאינם ראויים לבן תורה ואיש הישראלי, וכפי ששמעתי גם מאחד מגדולי ישראל שליט"א, שספרו לו אותם שקבלו את "הדרכתם", שזה לא רק שלא הועיל להם, אלא שלום ביתם הלך ונחרב יותר, וגם איכדו את החשק ללמודם וטוהר יראתם, ושרויים בדכאון ועצבות רחמ"ל, ובאו לבקש ממנו שיושיע אותם.

וכאן המקום להעיר ולעורר בע"ה (כפי ששמעתי מרבותינו הנז"ל שליט"א) על הקלקולים הרבים בעוונותינו הרבים, ביסודות קדושת הבית היהודי, הנובעים מחמת הדרכה מטעה ולא נכונה שמקבלים החתנים על הנהגות חיי הנשואין, הגורמת ומובילה להגברת

התאווה ולהסרת גבולות הקדושה רח"ל, וגם שמפרסמים דברים שאינם אמיתיים מגדולי הדורות" ולפעמים גם היפך ההלכה והשולחן ערוך, או דברים שהיו הוראת שעה והוראת יחיד ואינם בשום אופן להוראת הכלל, ובעוונותינו הרבים כבר פשטה המספחת והרבה חתנים יקרים ותמימים זכים וטהורים, טועים מחמתם, ובמקום שיהיו להם חיי נשואיהם עזר רב לעליה בתורה ויראת שמים בקדושה ובטהרה כמו שצו חז"ל, ונהפוך הוא, שנהפך להם לרועץ ולירידה רוחנית גדולה בעוונותינו הרבים.

ועל כן יש לעורר ולעמוד בפרץ בע"ה, שלמרות שהן אמת שחובה על כל בחור חתן לברר היטב אצל גדולי וזקני ישראל לאיזה מדריך כדאי לפנות. (וגם אז חובה לדעת כפי שידוע לנו מהנסיון, שעדין לא יסמוך לגמרי על דברי המדריך, אלא כל דבר ששמע ונראה לו כמשונה ומחוסר צניעות וקדושה, או שאינו הנהגה הראויה לבן תורה, ילך לשאול מגדולי ישראל אם דבר זה ששמע נכון ואמיתי הוא לנהוג כך או לא) אבל מלכתחילה עדיף תמיד שיתיעץ בכל סדר דרכיו והנהגותיו בביתו ובפרט בעניני קדושה, עם גדולי וזקני ישראל עצמם, בכדי שיוכל לקבל את ההדרכה הנכונה והראויה לבן תורה ותלמיד חכם. ולא יתבייש כלל וכלל לשאול את גדולי ישראל בענינים אלו שהם גופי תורה העומדים ברום רומו של עולם, שהם בכחית חיי נפש לכל בר ישראל, והם גם הראש והראשון לכל הצלחתו ותכלית חייו בעולם הזה והעולם הבא. ולכן כפי ערכם העצום וגודל חומרתם של ענינים אלו, ראוי הוא שיתיעץ עם גדולי וזקני ישראל עצמם, שידריכוהו

^ה וכן שמעתי ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, שמפיצים בשם אביו מרן בעל

בדרך שילך בה בע"ה. ומעשים בכל יום כפי שרואים בחוש תמיד, שאצל גדולי וזקני ישראל, ישמע דברים אחרים והנהגה אחרת (שהיא ההנהגה האמיתית של התורה לחיי קדושה) ממה שישמע אצל אחרים. דוק ותשכח.

ונזכיר כאן דוגמה (דבר שהוא כשלעצמו ידיעה נצרכת לכל אחד בהנהגת קדושת הבית, ונדפס לפרסום בהסכמת מרן הגאון רבי אהרן ליב שטינמן שליט"א ומרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, אשר עברו והגיהו בעיון דברים אלה וחזקו אותם) וזאת גם לאחר ששמעו את צדדי ופרטי הדבר) ונדפס בהסכמתם ועל דעתם). דהנה בהיותי עוסק במאמר זה, שאלתי את מרן הגאון רבי אי"ל שטינמן שליט"א ואת מרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, אם חבוק ונישוק שלא בשעת מצוה מותר או אסור. וענו לי שניהם, שאם זה גורם לו לקשוי חס ושלום¹ צריך להימנע מזה. והנה היות ששמעתי שמועה בשם מרן הגאון רבי ניסים קרליץ שליט"א שכאילו הוא מורה לעשות חבוק ונישוק בשעת החתונה בחדר יחוד (והוראה זו באמת מוזרה מאד ורחוקה מצד עצמה, כי הרבה חתנים יכולים להגיע על ידי הנהגה זו לאיסור גמור של ז"ל רחמ"ל בתוך החדר יחוד, ובפרט לאלה שהם חמי מזג בטבעם כידוע. ובכלל כל בר דעת מבין שאין זו דרך התורה כלל וכלל, להורות לחתן בן תורה ותלמיד חכם שכך צריך להיות הנהגתו בראשית נשואיו כשהוא בונה את ביתו, וכבר מיד בתוך החדר יחוד, וד"ל). והלכתי

הקהילות יעקב זצוק"ל מכתב מזוייף כהדרכה לחתנים, וצריך ליזהר.

¹ עיין נדה דף יג ע"ב וז"ל: אמר רב המקשה עצמו לדעת יהא בנדוי וכו'. ורבי אמי אמר נקרא עברין וכו' (וברא"ש הגירסא: נקרא מומר).

לשאל מהגר"נ קרליץ על זאת אם נכון הדבר, וענה לי שאין זה נכון ולא היו דברים מעולם, ויתכן ששאלו אותו על איזה יחיד מסוים והוראת שעה והתיר לו, אבל להלכה גם הוא סובר כהוראה זו של מרן הרב שטיינמן ורבי חיים קניבסקי שליט"א שאם הדבר גורם לקשוי צריך להמנע מזה. (אם לא על פי היתר מיוחד של הוראת חכם) ומרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א אמר לי לכתוב ולפרסם בשמו שהוראה זו אמורה גם לגבי החדר יחוד. (ועוד אמר, שלא שמענו מעולם מאבותינו ורבותינו שכך צריך לנהוג בתוך החדר יחוד, וכנראה שאחד בדה מלבו ונמשכו אחריו. וראוי להמנע מכך). גם מרן הגר"נ קרליץ שליט"א אמר, שלא שמענו ולא קבלנו הנהגה כזו בחדר יחוד. וגם מרן הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ שליט"א, אמר לי, שראוי להמנע מהנהגה זו בחדר יחוד בכדי שלא יבוא לידי חמום וקשוי חס ושלום שלא במקום מצוה, והוסיף שצריך גם להדריך את הכלה שלא תצפה להנהגה זו בחדר יחוד.

וגם אותם המדריכים התולים את דבריהם והדרכתם המוטעית שאינה לפי דרך התורה, כאילו שכך מקובל מגדולי ישראל מהדור שעבר, אמר לי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א שאין זה נכון כלל, והם דברי שקר ודמיון אשר בודים מלבם אותם מדריכים טועים, ואין להאמין להם בשום פנים, או שלא הבינו נכונה את דבריהם וכתביהם של גדולי ישראל.

והנה מהדוגמה הנ"ל ישכיל כל חתן, כמה משנה זהירות צריך הוא בקבלו הדרכה, וירגיל עצמו להתיעץ תמיד עם גדולי וזקני ישראל. ויתפלל על זה להשם יתברך שידיכנו בדרך הנכונה שלא

יכשל חס ושלום והשם יתברך יגדור פרצות עמו.

א"ה, הנה בחסדי השי"ת אחר שיצא לאור המהדורה הראשונה של מאמר זה עם ההוראה הנ"ל של גדולי דורינו שליט"א, אמרו לי רבים על גודל התועלת הרוחנית של קדושה ויראת שמים שהיה להם מזה, כי הנהגות הקדושה של הבית, אצל רבים, הם מההלכות העמומות וללא הנהגה ברורה. וכאן הורו לנו גדולי הדור שליט"א הלכה ברורה כיצד לנהוג.

והנה שמעתי על כמה מדריכים צעירים שהוראה זו היה חידוש בעיניהם ונתקשו לקבלה, וכשספרתי זאת למרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, היה הוא מחזק את ידי עוד ועוד שלא להתפעל מכלום, ולהמשיך לפרסם הוראה זו ומאמר זה בכדי לזכות את הרבים. וגם אמר לי כמה וכמה פעמים שמי שיש לו שאלה על הוראה זו שיבוא אליו לברר אצלו, והוא מוכן להסביר לכל אחד שירצה לדעת האמת. וכן בדידי הוה עובדה שנכנסתי אליו עם אחד מהמדריכים שרצה לברר את אמיתות הוראה זו, ומרן שליט"א הסביר לו באריכות שאם הוא בא לידי קישוי יש בזה שאלה של איסור וראוי להמנע מכך.

וכן שאלתי על זאת מהרב יוסף בנימין ואזנר שליט"א נכדו של מרן הגאון הרב ואזנר שליט"א (בעל שו"ת שבט הלוי) שהוא מדריך לחתנים על פי הוראותיו של סבו הגאון הנזכר. ואמר לי שסבו הגאון הרב ואזנר שליט"א מחמיר בזה מאד שלא לנהוג כלל חבוק ונשוק שלא בשעת מצוה שלא לבא לידי איזה סרך של איסור ועבירה ח"ו. וזו גם ההדרכה שהוא מורה לחתנים, עם כל הפרטים השייכים לזה.

וגם לגבי ההנהגה המוזרה הנ"ל שמורים איזה מהמדריכים לעשות חו"נ בחדר יחוד, שהנהגה מוזרה זו לא באה ממקורם הטהור של גדולי דורינו שליט"א, כבר אמרו לי כמה אברכים יקרים, שגם להם היה ויכוחים עם המדריכים על ההנהגה המוזרה והבדויה הזאת. וכתב לי גם חתן אחד שההוראה הזו גרמה לו לידי העון הידוע ר"ל כבר בחדר יחוד. ע"כ.

ואגב נוסיף עוד ונציין, כי מה שכתבנו בעזרת ה' בהקדמה לקונטרס תפארת בחורים, שחקרתי אצל אברכים צעירים ותלמידי חכמים המצליחים מאד ב"ה בלימוד התורה, ועולים ומתעלים לתפארת, ומצאתי שהדבר המשותף שבכולם היה, שהם זהירים בשמירת הברית קודש, הכונה היתה גם לדבר זה, שאמרו לי שהיו נמנעים מחבוק ונשוק באמצע היום שלא לבוא לידי איזה סרך של

פגם ועבירה חס ושלום. וצא ולמד כמה סיעתא דשמיא עצומה, והצלחה וברכה ברוחניות ובכל דבר בע"ה, שזוכים אלה השומרים בריתם וקדושתם מכל משמר, וכמו שמפורש כבר בזוהר הקדוש חלק א' דף רכ"ט ע"א, וקפ"ט ע"ב, עי"ש (מובא בטהרת הקודש, מעלות נוטרי היסוד, אות י"ב בהרחבה). וכבר כתבנו בע"ה בהקדמה לקונטרס הנ"ל את דברי הזוהר הקדוש האומר, שמה שהתפעל יעקב אבינו ע"ה ואמר "מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלוקים וזה שער השמים" הכונה היתה לשמירת הברית קודש, כי אז באותו חלום נגלה ליעקב אבינו בנבואה שכל ההשגות והמעלות שזכה להם, היה בזכות גודל שמירת בריתו (שהרי על שם זהירותו ושלמותו במעלה זו נקרא "איש תם" כמבואר בזוהר הקדוש שהבאנו בע"ה בקונטרס הנ"ל במאמר א' אות ח') ומה שאמר וזה שער השמים, היינו ששמירת הברית היא השער משמים להריק על האדם הצלחות וברכות, כמפורש שם בזוהר. וכן מפורש גם במדרש רבה בפרשת קדושים (ויקרא, פרשה כ"ד, אות ג') שדורשים חז"ל על הפסוק "קדושים תהיו" (שזה צווי על שמירת הקדושה וגדר ערוה כמפורש ברש"י שם) את הפסוק "ישלח עזרך מקודש", וזה לשון המדרש שם (אות ד): "ישלח עזרך מקודש" – מקדוש מעשים שיש בידך, ע"כ עי"ש. ומפורש כאן שעל ידי שמירת הקדושה, זוכה לעזר ולסיעתא דשמיא בכל עניניו [וכן מה שדרשו שם לפני זה "אמר רבי לוי, כל טובות וברכות ונחמות שהקדוש ברוך הוא עתיד ליתן לישראל אינן אלא מציון וכו', גם שם רמזו לשמירת הברית, כמובא בספרים הקדושים כי "מציון" מרמז ליסוד, וכמו שכתוב "כי ה' יסד ציון" (ישעיה י"ד) ועוד כי ציון הוא כמספר "יוסף", המרמז לקדושת היסוד כידוע]. וכן מפורש עוד

בחז"ל במדרש רבה שה"ש פרשה ז' (עה"פ מה יפו פעמיק וכו'),
 אות ג') וז"ל: אמר רבי יוחנן, כל חיטטין ופרניקין (תענוגים ועדונים.
 מפרשים) שישראל מחטין ומתפרנקין בעולם הזה, בזכות מילה
 שנתנה בין ירכים, ע"כ. והכונה לשמירת ברית המילה, וכמו
 שהארכנו בזה בע"ה מדברי רבותינו בקונטרס הנ"ל בהקדמה
 למאמר א' עיי"ש. השם יתברך יזכנו לזה אמן.

**ונסיים בתפלה להשם יתברך, שיהי רצון שיזכנו להיות
 מעבדיו הנאמנים ושומרי בריתו באמת אמן!**